

Név	Téma	Konzulens
Batáry Regina	Regionális Térinformatikai Rendszer projekt terve	Csabina Zoltán
Binszki István	DAT adatbázis készítés digitális ortofoto alapján	dr. Vincze László
Csics György	Tervezési alaptérkép kiegészítése térinformatikai módszerrel	dr. Szepes András–Szuhanyik János
Galler Szilárd	Adatgyűjtési technológiák DAT készítéséhez	dr. Vincze László
Gaszó Márta	Területhasználati igények támogatása térinformatikai módszerrel	dr. Szepes András–Németh András
Gergelyné Katona Erika	Építésigazgatás térinformatikai környezetben	dr. Végső Ferenc
Ijjas Norbert	Műszaki nyilvántartási adatok térinformatikai elemzésének felhasználási lehetőségei a MATÁV Rt.-nél	dr. Szepesné Stiftinger Mária
Jagicza Attila	Infraszínes légifelvétel elemzése erdőterületeken	dr. Engler Péter
Kun Tímea	Szabályozási terv kiegészítése térinformatikai módszerrel	dr. Szepes András
Magyar Gábor	Turisztikai információs rendszer vízi túrázóknak a Felső-Tisza vidékén	dr. Szepes András
Márfai Tibor	Természetvédelmi célú térinformatikai rendszer megtervezése /A GIS design in the nature conservation./	dr. Márkus Béla–Kádár István– Takács András Attila
Móricz Norbert	Magyarország természetes növénytakarójának modellezése térinformatikai módszerekkel földmérési szakirányon	dr. Márkus Béla
Herczeg Ferenc	Az 1:10000 digitális topográfiai térkép és a digitális kataszter kapcsolata	dr. Szepes András

A védést követő napon került sor a záróvizsga szóbeli részére, melyen hallgatónk eredményesen szerepeltek, négyen kitüntetéses oklevelet szereztek.

Az oklevelek átadásának külön színfoltja volt, az elmúlt évben végzett UNIGIS szakmérnököknek a Transcript of Study igazolások, illetve két diáknak – Bereczki Katalinnak és Mikus Dezsőnek – az EMGISc (A térinformatika európai mestere) oklevelek átadása.

Igen tanulságos volt az oklevelek kiosztását követő állófogadás, melyen a két végzős évfolyam beszámolt élményeiről, illetve az itt tanultak időközben már hasznosult eredményeiről.

Minden végzett szakmérnökünknek gratulálunk, és eredményes munkát kívánunk!

Dr. Szepes András (főigazgató-helyettes)
Dr. Szepesné Stiftinger Mária (szakfelelős)

A MÁSODIK KATONAI FELMÉRÉS PEST-BUDAI SZELVÉNYÉNEK FEDVÉNY-EGYSÉGESÍTÉSE

A Habsburg Monarchia második katonai felmérésének (Jankó, 2001) szelvényei egyre növekvő érdeklődést váltanak ki a tudományos kutatók között. Történészek, biológusok, környezetvédők, városfejlesztők és más szakmák képviselői használják e térképeket a korabeli, XIX. század közepi épített és természeti környezet felmérésére.

A térképszelvényeknek az eredeti, bécsi sorozattal megegyező minőségű, színes másolatai a Hadtörténeti Intézet Térképtárában (Budapest I., Kapisztrán tér 2–4.) található meg, és félfogadási időben (hétfőtől csütörtökig 9–15 óra között) megtekinthetők, illetve azokról másolatok rendelhetők. A szelvények közül évek óta a legkeresettebb a főváros központját tartalmazó, 50/32 (Section 50, Colonne XXXII) lap. Sajnos ez a szelvény a Térképtárban nincs meg egységesített formában; a két külön lapra nyomtatott térkép egyik fedvénye fekete-fehérben a sík- és névrajzot tartalmazza, míg különálló, színes lap mutatja be a terepfedzeti elemeket, illetve vöröses árnyalattal megismétli a síkraiz egyes elemeit is. A két külön lap „egyesítése” a másolás során nem történt meg, azonban a modern térinformatikai és képfeldolgozási eljárások lehetővé teszik a pest-budai szelvény digitális egységesítését. Ily módon ez a szelvény is minden térképi elemet együtt tartalmazó, a második felmérés legtöbb szelvényéhez hasonló térképpé tehető.

E cél eléréséhez a szelvény két fedvényéből 150 dpi felbontású digitális, raszteres képet készítettünk, az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Tanszékének A0-s szkennert felhasználva. A fedvények közül a színes látszik egységesnek és sértetlennek, míg a fekete-fehér másolat hajtogatói/kasírozási nyomokat tartalmaz. Ezért elsőként a színes fedvényt a második katonai felmérés kvázi-Cassini vetülete szerint georeferáltuk, felhasználva a keretvonalak koordinátaértékeit (Timár és Molnár, 2003). A digitalizált fekete-fehér fedvényt a tartalmát négy részre osztó, egymásra

merőleges két hajtogatási vonal mentén négy kisebb képfájltra bontottuk, és azonos síkraízi elemek felhasználásával (részenként átlag 10 pontot felhasználva) azokat külön-külön a színes lap tartalmához illesztettük. Az illesztés hibája sehol nem haladja meg a 15 métert (kb. 3 pixel), és jellemzően a két fedvény síkraíza közti különbségből, semmint az eljárás pontatlanságából adódik.

Az eredményképet az ER Mapper® szoftverrel készítettük el oly módon, hogy a színes fedvényt tartalmazó RGB-rétegeket egy intenzitás-réteggel írtuk felül: ez utóbbi tartalmazza a georeferált fekete-fehér fedvényt. Ahol a digitalizált fekete-fehér fedvény valamely pixelértéke a 255-ös skálán a 150-es értéket túllépte, a pixelt átlátszóvá tettük.

A képen jól látható a pesti oldalon a nem sokkal később lebontott Újépület, még nincs meg a Parlament, helyén a korábbi utcahálózat tanulmányozható. Szintén érdekes a gellérthegy csillagda (Sternwarte), amely a második katonai felmérés munkálatai során geodéziai kezdőpontként szolgált.

Az eredménykép egy részletét a címlapon megtekinthetik. A teljes szelvény az Interneten elérhető a <http://sas2.elte.hu/tg/pest-buda> hálózszemen. Ez egyben azt is jelenti, hogy nemcsak egységesítettük a felmérés legkeresettebb szelvényét, de az immáron elektronikus formában is hozzáférhetővé vált.

Dr. Timár Gábor–Dr. Jankó Annamária

HIVATKOZÁSOK

Jankó A. (2001): A második katonai felmérés. Hadtörténeli Közlemények 114: 103–129.

Timár G.–Molnár G. (2003): A második katonai felmérés térképeinek közelítő vetületi és alapfelületi leírása a térinformatikai alkalmazások számára. Geodézia és Kartográfia 55(5): 27–31.

AZ ERZSÉBET HÍD KETTŐS JUBILEUMA

2003-ban volt 100 éve annak, hogy József kir. főherceg ünnepélyes keretek között a régi Erzsébet hidat felavatta.¹ Ebben az évben lesz 40 éve, hogy Kádár János (akkori miniszterelnök) az új Erzsébet hidat a forgalomnak átadta.

A jubileum alkalmával Csillag István miniszter, Demszky Gábor főpolgármester és Vizi E. Szilveszter MTA elnök fővédnöksége alatt, a Budapesti Történeli Múzeum igazgatósága a 100. évfordulóra, 2003. ok-

tóber 10-én – kiállítással egybekötött – tudományos emlékülést rendezett. Erre az alkalomra, a Múzeum díszes kiviteli, gazdagon illusztrált könyvet adott ki [11], mely mind a régi, mind pedig az új Erzsébet híd tervezésének és építésének főbb mozzanatait örökítette meg. A kiadvány – sajnálatos módon – egyik részében sem tesz említést azokról az erőfeszítésekről, melyeket a geodéták tettek a megvalósulás sikere érdekében. Tanulmányom célja – e hiány pótlása mellett – a kettős jubileum alkalmával olvasóinknak mindkét híd nagyszerű mérnöki teljesítményét és közönségsikerét felidézni.

A régi Erzsébet híd felépítése és lerombolása.

Az 1867. évi osztrák–magyar kiegyezés után hazánkban jelentős gazdasági fejlődés indult el. 1873-ban, Pest, Buda, Óbuda egyesítésével létrehozták Budapest székesfővárost. Már jóval az egyesítés előtt (1867-ben) elkezdődött, majd 1875-ben befejeződött a három városrész, ún. *Halácsi-Marek* féle, 1:1440 méretarányú, (belterületen 1:720) részletes felmérése.² Ezeknek a térképeknek a segítségével indult el, a

1. ábra A régi Erzsébet híd fénykorában (1935)

főváros egységes elvek szerinti rendezése, melynek megvalósítását a Közmunkatanács ellenőrizte [13].

A megnövekedett adóbevételek és a beáramló külföldi (főleg osztrák) tőke lehetővé tette, egybekötött, új dunai hidak létesítését. A már meglévő Lánchíd mellett, még három új híd építését tűzték ki célul. Ebből az első, az 1872–76 között megépült Margit-híd volt. A másik kettő helyéről, hosszú évekig tartó vita folyt. Erre tett pontot az 1893. évi XIV. tc., mely elren-

1) A híd eredeti neve: Eskü téri híd volt. Ferenc József 1901-ben hozzájárult, hogy az akkor még épülő hidat, az időközben merénylet áldozatul esett feleségéről nevezzék el.

2) A székesfőváros ennek a térképrendszernek olyan nagy jelentőséget tulajdonított, hogy annak átvételét az üvegszelvényeken maga Kammermayer Károly, Budapest első polgármestere sajátkezű aláírásával igazolta. (Lásd: Főv. Levéltár.) [13]